

पूर्वखोला गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष श्री भागिरथी भट्टराईज्यूद्वारा पूर्वखोला गाउँसभामा प्रस्तुत आगामी आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को नीति तथा कार्यक्रम

सभाध्यक्षज्यू,

१. यस गरिमामय सभा समक्ष गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को नीति तथा कार्यक्रम सम्बोधन गर्न पाउँदा गौरवको अनुभूति गरेको छु।
२. नेपाली जनताको बलिदानीपूर्ण जनसंघर्षबाट प्राप्त र ऐतिहासिक संविधान सभाबाट तर्जुमा भई जारी भएको नेपालको संविधान अनुसार स्थापित स्थानीय तहको माध्यमबाट जनतामा निहित अधिकारहरूको प्रयोग गर्दै स्थानीय सरकार संचालन गर्ने अभ्यासको क्रममा दोस्रो आ.व. को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दै गर्दा म लोकतन्त्र प्राप्तिको लागि संघर्ष एवं आन्दोलनका क्रममा आफ्नो अमूल्य जीवन बलिदान दिनुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात अंमर शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। साथै विभिन्न आन्दोलनका क्रममा घाइते योद्धा, वेपत्ता नागरिक एवं अग्रज योद्धाहरूप्रति उच्च सम्मान गर्दछु।
३. नेपालको संविधानले तीन तहको सरकारको प्रबन्ध गरेअनुरूप संवैधानिक अधिकार र कर्तव्यको पालना गर्ने र गराउने कुरामा पूर्वखोला गाउँपालिका सजग छ। हामी लोकतन्त्रका आधारभूत मूल्यमान्यता, बहुलवादी खुला समाज, मानव अधिकार, स्वतन्त्र न्यायपालिका, प्रेश स्वतन्त्रता र विधिको शासनप्रति पूर्ण प्रतिबद्ध छौं। लोकतन्त्रलाई सामाजिक जीवनपद्धतिका रूपमा स्थापित गर्ने कुरामा हरपल प्रयत्नशील छौं।
४. यस गाउँपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक विविधतालाई आत्मसाथ गर्दै विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गर्दा सन्तुलित र समन्यायिक विकासको बाटोमा अघि बढ्न आवश्यक छ। नेपालको प्रदेश नं. ५ मा पर्ने पाल्पा जिल्लाको पूर्वी भागमा अवस्थित यो गाउँपालिकाको भू-भाग अधिकांशरूपमा अग्ला पहाडको रूपमा रहेको छ। चारैतिर जिल्लाभित्रकै गाउँपालिका र नगरपालिकाको क्षेत्रले ढाकेको यो गाउँपालिका पाल्पा जिल्ला बाहेक अरु जिल्लासँग सिमाना नजोडिएको स्थानीय तह हो। तसर्थ यो गाउँपालिका छिमेकी स्थानीय तहले संचालन गर्ने नीति कार्यक्रमसँग समन्वय गर्न बाध्य देखिन्छ।
५. संविधानले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्तरसम्बन्धलाई बलियो बनाउने आधारको रूपमा सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई आत्मसात गरेको छ। अधिकार र दायित्वका दृष्टिले मात्र होइन, साधन श्रोतका दृष्टिले पनि तीन तह एकअर्कामा परस्परनिर्भर हुने मान्यतालाई संविधानले स्वीकार गरेको छ। सोही मान्यता अनुरूप "सुखी नेपाली समृद्ध नेपाल" बनाउने संघीय सरकारको उद्देश्य पूरा गर्ने र "समृद्ध प्रदेश खुसी जनता" बनाउने प्रदेश सरकारको उद्देश्य पूरा गर्ने साथै "सुखी गाउँबासी, समृद्ध पूर्वखोला" लक्ष्यका साथ योजनाबद्ध विकासको बाटोमा अघि बढ्ने अठोट गरिएको छ।

६. आर्थिक वर्ष २०७५/२०७६ को नीति कार्यक्रमको लक्ष्य “सुखी गाउँबासी, समृद्ध पूर्वखोला” लाई पछ्याउने गरी रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गर्ने र गाउँपालिकाको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने, युवा श्रमशक्तिलाई गाउँपालिकाभित्रै स्वरोजगारी उपलब्ध गराउन सहकारी र निजी क्षेत्रसंगको साझेदारीमा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गरी ५ वर्षभित्र रोजगारीका लागि विदेशिनु पर्ने बाध्यतालाई न्यूनिकरण गर्ने कुरालाई केन्द्रविन्दुमा राखिएको छ। यसको सफलताको लागि कृषि क्षेत्रलाई प्रथमिकिकरण गरी स्रोत साधनको परिचालन गरिनेछ।

अव म पूर्वखोला गाउँपालिकाको आ. व. २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुति गर्न अनुमति चाहान्छु ।

(क) आर्थिक विकास तर्फ:

१. पूर्वखोला गाउँपालिकाको चौतर्फी विकासका लागि बजेट निर्माण गर्दा नेपालको संविधान २०७२ ले निर्देशन गरेका लक्ष्य हासिल गर्नेगरी योजना र कार्यक्रमको रूपरेखा निर्माण गरिनेछ ।
२. आर्थिक विकासलाई तिव्र बनाउन तीन खम्बे अर्थ नीति अवलम्बन गरिनेछ । यसको लागि सार्वजिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहभागितालाई जोड दिईनेछ ।
३. पूर्वखोला गाउँपालिकालाई खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर बनाउने सम्भावनालाई मध्यनजर गरी कृषि क्षेत्रका विज्ञ समेतको संलग्नतामा कृषि तथा उद्यमशिलता विकास समिति गठन गरिनेछ र सोही समितिमार्फत कृषिका नयाँ कार्ययोजना निर्माण गरिनेछ । यस समितिमार्फत कृषिक्षेत्रको विकासका लागि थप लगानी प्रबर्द्धन गरिनेछ । साथै कृषिक्षेत्रको विकासका लागि यान्त्रीकीकरणमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४. कृषि तथा पशुपन्छी विकासलाई प्राथमिकतामा राखी स्वरोजगारलाई बृद्धि गर्न कृषि विउ-विजन, विरुवा, घाँस उत्पादन, सिंचाइ, व्यक्तिगत तथा सामूहिक व्यवसायिक तालिम, पशु विमा कार्यक्रमलाई समेत प्रोत्साहन र प्रभावकारी रूपमा लागू गरिनेछ ।
५. पर्यटन (धार्मिक समेत) विकासको लागि संभावित पर्यटकीय स्थलहरूमा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण र संचार माध्यममा प्रचार प्रसार गरिनेछ । यसका लागि होमस्टे संचालनका सम्भावित क्षेत्र पहिचान गरी स्थानीय संस्कृतिको विकाससंगै पर्यटन विकासलाई जोडिनेछ । सम्भावित पर्यटकीय स्थलहरू को रूपमा रहेका हात्तिलेक, सिलुवा मण्डली बाराजू, विरकोटको निशान डाँडा, विरकोटको चूलीडाँडा, बुडीलेक, देवीनगर भानुमाता, हेक्लाडको बाकुमगडी, रोड्ढेड भ्यू पोइन्ट, रिङ्नेरहको लोकेश्वर महादेव मन्दिर, जल्पाको ढोलीमारा गुफा, अम्लिसो, कृषि फर्म, मैदानको टिकेचुली डाँडा आदिलाई क्षेत्रगत आधारमा प्रबर्द्धन गरिनेछ ।
६. आगामी ४ वर्षभित्र करिब ४०० जना युवाहरूलाई स्वरोजगार बनाउन सिकर्मी, डकर्मी, वायरिङ्, कृषि फार्म लगायतका आवश्यकता अनुसार तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

७. माथि उल्लेखित कृषि तथा उद्यमशिलता विकास समितिमार्फत कृषिको सम्भाव्यता अध्ययन गरी कृषियोग्य भूमिमा कृषि प्याकेज कार्यक्रम लागू गरिनेछ । यसका लागि “एक वडा एक पकेट क्षेत्र” (जस्तै कृषितर्फ:- सिलुवामा अदुवा खेती एवं पूर्वखोलामा फलफूल-तरकारी खेती, पशुपन्छीतर्फ:- जल्पामा बाखापालन आदि जस्ता) कार्यक्रमको अवधारणा अगाडि बढाइने छ ।
८. संघीय सरकारबाट विगतदेखि संचालनमा आइरहेको “प्रधामन्त्री कृषि आधिनिकीकरण” कार्यक्रम अन्तर्गत ब्लक।पकेट संचालनलाई निरन्तरता दिई तरकारी तथा फलफूलका क्षेत्रमा समन्वय गरिनेछ। ब्लक र पकेट क्षेत्र संचालनमा नभएका वडाहरूमा यो कार्यक्रम विस्तारको लागि पहल गरिनेछ।
९. साथै स्थानीय उत्पादनलाई बजारमा पुऱ्याउन सडक पूर्वाधार निर्माणलाई कृषिउपज तथा उत्पादन बजारीकरणका लागि आवश्यक बाटोसंग जोड्न प्राथमिकतामा राखिनेछ।
१०. माछापालन तथा पर्यटकीय सुन्दरीकरणको लागि “एक वडा एक पोखरी” निर्माणलाई जोड दिईनेछ।
११. स्थानीय उत्पादनलाई पोषक तत्वको रूपमा लिई बहुक्षेत्र उपयोग तथा प्राकृतिक पोषणको रूपमा प्रयोग गर्ने गरी “एक टोल, एक बँगैचा” को रूपमा विकास गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ। साथै पोषक फलफूल उत्पादनलाई जोड दिन “एक व्यक्ति, एक फलफूल” कार्यक्रम संचालन गरी उत्पादन गर्ने पहल गरिनेछ।
१२. “आफ्नो गाउँ आफै बनाउँ”, ‘मिलिजुली बसौं, सबै संगै रमाउँ’ भन्ने नारालाई अवलम्बन गर्दै सामुहिक र व्यवसायिक कृषि एवं पशुपालनमा जोड दिइनेछ ।
१३. करको दायरालाई विस्तार गरिनेछ।
१४. गाउँपालिकाबाट निर्धारण भएको कर असुलीमा दण्ड र पुरस्कारको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

(ख) सामाजिक विकास

१. स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध गराइने सबै आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरू सम्पूर्ण जनताहरूको पहुँचमा पुऱ्याइने छ ।
२. स्वास्थ्यको पहुँच नभएको समुदायमा सामुदायिक स्वास्थ्य एकाई स्थापना तथा संचालन गरी स्वास्थ्यको पहुँच पुऱ्याउन पहल गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाको पायक पर्ने सम्भावित एक स्थानमा १५ शैयाको अस्पताल स्थापना गर्ने कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
४. गाउँपालिकाका विपन्न परिवारका सदस्यलाई छनौटका मापण्ड तयार गरी स्वास्थ्य विमा मार्फत् स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा बृद्धि गरिनेछ । साथै १०० घर विपन्न परिवार, अपाङ्ग, ईच्छुक दलित परिवारलाई ५०% अनुदानमा स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
५. गाउँपालिकाभित्रका किशोर किशोरीहरूको लागि प्रजनन स्वास्थ्यलगायत अन्य स्वास्थ्य-सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारी तथा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गरी उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्नेलाई पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

७. गाउँपालिकाभिन्नका अशक्त असहाय तथा जेष्ठ नागरिकहरूलाई घरदैलो मै गई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ। गाउँपालिकाभिन्नका विद्यालयहरूमा सचेतनामूलक स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ साथै मद्यपान तथा सूतीजन्य पदार्थको विक्री वितरणलाई निरुत्साहित गर्न पहल गरिनेछ ।
८. गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको औषधी आपूर्ति आकस्मिक मौज्जात र स्वीकृत मौज्जातका आधारमा गरिनेछ ।
९. आगामी ४ वर्षभित्रमा यस गाउँपालिकालाई पूर्ण पोषणयुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने गरी सुनौला हजार दिनका आमा तथा बालबालिकाहरूको पोषण सुधारका लागि यस वर्षदिखि कार्य थालनी गरिनेछ ।
१०. संचारका सबै माध्यमहरूबाट जनचेतनामूलक सन्देशको प्रचार प्रसार गरिनेछ।
११. स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी चुस्त दुरुस्त बनाउन नियमित विद्युत आपूर्ति र सबै स्वास्थ्य संस्थामा कम्प्युटर सहित इन्टरनेटको प्रबन्ध गर्न सम्बन्धित क्षेत्रसंग समन्वय गरिनेछ ।
१२. आगामी २ वर्षभित्र पूर्ण सरसफाईयुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने गरी निरन्तर गाउँपालिकाको वडाहरूमा विशेष सरसफाई कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
१३. शुद्ध खानेपानीको व्यवस्थापन गरी पानीजन्य रोगको न्यूनीकरण गर्न “एक घर एक धारा” कार्यक्रम लागू गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ।
१४. गाउँपालिका क्षेत्रभिन्न संचालनमा आउने गरी एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरिनेछ ।
१५. खानेपानी र सरसफाईमा नागरिकको पहुँच पुऱ्याउनका लागि पाइप तथा लिफ्ट प्रणालीलाई जोड दिइनेछ ।
१६. सामाजिक सुरक्षाभत्ता वितरण कार्यक्रलाई घरघरमा पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७. युवा तथा बालबालिकाको शारीरिक, मानसिक तथा सामाजिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने खालका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
१८. बालविवाह, बहुविवाह जस्ता सामाजिक समस्यालाई निरुत्साहित गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
१९. “स्वास्थ्यको लागि खेलकुद, राष्ट्रको लागि खेलकुद” नारालाई साकार पार्न” एक वडा एक व्यवस्थित खेलमैदान” का लागि पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
२०. शिक्षामा सूचना प्रविधिको विकास एवं प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२१. विद्यालयहरूलाई पूर्ण बालमैत्री बनाउँदै शिक्षण सुधारलाई प्रमुख प्राथमिकता दिइनेछ ।
२२. विद्यालयहरूमा विद्यार्थी अनुसार दरबन्दी कायम गरी शिक्षाको गुणस्तरमा उचित ध्यान पुऱ्याइने छ।
२३. विद्यालयहरूमा पर्याप्त भौतिक सुविधा व्यवस्थापन गर्न पहल गरिनेछ ।
२४. “एक विद्यालय, एक खेलमैदान” को अवधारणा कायान्वयन गर्न खेलमैदान मर्मत सुधार एवं संरक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
२५. जेहेन्दार विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन गर्न सामुदायिक विद्यालयबाट एसइइ परीक्षामा सर्वोत्कृष्ट हुने विद्यार्थीलाई पुरस्कार दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिदै यस वर्षदिखी आधारभुत तहमा समेत विस्तार गरिनेछ।

२६. बाल विकास केन्द्रमा अध्यापनरत सहयोगी कार्यकर्तालाई प्रोत्साहनस्वरूप पोशाकको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२७. विद्यालयमा किशोर किशोरीको समूह बनाई विद्यालय कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२८. तहगत विद्यालय शिक्षक हाजिरीजवाफ कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२९. विद्यालयमा गरिने नमूना शिक्षा कक्षालाई निरन्तरता दिई विषय विशेषज्ञ शिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३०. विद्यालय, शिक्षक, विद्यार्थी र अविभावक अन्तरकृया तथा सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३१. शिक्षाको फूर्वाधार विकासलाई प्राथमिकताका आधारमा क्रमशः अगाडि बढाइनेछ ।
३२. प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा विस्तार गरिनेछ, साथै आधुनिक प्रविधिको प्रयोगबाट दिईने शिक्षामा जोड दिइनेछ ।
३३. शिक्षकको मूल्याङ्कन पद्धतिलाई प्रभावकारी बनाउन मापदण्ड बनाई लागु गरिनेछ । सो को आधारमा पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।

सभासदस्यज्यूहरु,

३४. शिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागि समयानुकुल तालिमको व्यवस्था मिलाउन पहल गरिनेछ ।
३५. स्थानीय कला संस्कृतिको संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा विकासमा जोड दिइनेछ ।
३६. स्थानीय जातीय संस्कृति अन्तर्गतका परम्परागत भेषभुषा तथा रहनसहनको जगेर्ना गर्दै समयानुकुल परिष्कृत बनाउँदै लगिनेछ ।
३७. जातीय मौलिकतालाई सम्मान गर्दै जातीय सहिष्णुताको विकासमा जोड दिइनेछ ।
३८. समाजका सबै किसिमका लैङ्गिक, जातीय तथा वर्गीय विभेदहरुलाई निरुत्साहित गर्नपहल गरिनेछ ।
३९. गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण संघ, संस्था तथा कार्यालयहरुमा प्रचलित कानून अनुसार समावेशीकरण लाई ध्यान दिइनेछ ।

(ग) पूर्वाधार विकास

१. पूर्वखोला गाउँपालिकालाई भौतिक विकासमा सहयोग पुऱ्याउन विज्ञसहितको “पूर्वखोला गाउँ योजना समिति” गठन गरिनेछ । सोही समितिको माध्यमबाट “पूर्वखोला गाउँपालिकाको आवधिक योजना” अनुसार सम्पूर्ण योजनाहरुलाई आवधिक योजनाले तोकेअनुसार कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
२. गाउँपालिका वडा कार्यालय र गाउँपालिका कार्यालय बीच यातायात सहज बनाउन वडा र केन्द्र जोड्ने बाटो तथा शहरीकरण भैसकेका सडकहरुलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी पक्की स्वरूपमा परिणत गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ । अन्य सडक तथा बाटोहरुलाई क्रमशः स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ । साथै सडकको वर्गीकरणको लागि पूर्वखोला यातायात गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ ।
३. पूर्वखोला गाउँपालिकामा पर्ने मण्डली चुराबराजु सिलुवा, हात्तिलेक, जल्पा, देवीनगर, हेक्लाङ्ग र वीरकोट क्षेत्रलाई समेटी चक्रपथ निर्माणमा जोड दिईनेछ ।

४. पूर्वखोला गाउँपालिकाभित्रका सडकहरुलाई हरियाली बनाउन सडक छेउछाउमा उत्पादनका आधारमा वृक्षारोपण गरिनेछ ।
५. आगामी ४ वर्षभित्र आवश्यकता अनुसार फड्के, झोलुङ्गे पुल, पक्की पुल, आदि निर्माण गर्दै ठूला नदी तथा खोलाक्षेत्रको आवागमनलाई सहज बनाउन पहल गरिनेछ ।
६. खेतीयोग्य जमिनहरुमा सिंचाइको उचित व्यवस्था मिलाई माटो परीक्षणका आधारमा खेती गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
७. “उज्यालो पूर्वखोला” कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
८. ग्रामीण विद्युतीकरण हुन नसकेका गाउँमा विद्युतीय पोलको व्यवस्था गर्ने कारयलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै यस कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिंदै आ.व. ०७५ । ०७६ मा टुकीरहित गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ ।
९. गाउँपालिका कार्यालय भवन, वडा कार्यालय भवन तथा अन्य सरकारी कार्यालय भवनहरु निर्माण एवं मर्मतको कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१०. पूर्वखोला गाउँपालिकालाई पूर्ण संचार क्षेत्रका रूपमा विकास गरिदै लगिनेछ । यसका लागि दुरसंचार तथा इन्टरनेट प्रदायक संस्थाहरुसंग समन्वय गर्दै आवश्यक भौतिक पूर्वाधार व्यवस्थापन गरिनेछ ।
११. गाउँ वस्ती र शहरी वस्तीलाई वर्गीकरण गर्न “वस्ती विकास मापदण्ड” तयार गर्ने र कृषिखेती, उद्योग सञ्चालन, पशुपंक्षीपालन र आवासीय वस्ती निर्माण कार्यलाई क्षेत्र तोकी व्यवस्थित गरिनेछ । अवदेखी निर्माण गरिने आवासीय घरहरुलाई समान प्रकृति, डिजाईन र रंगमा निर्माण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१२. थप कार्यक्रमहरु समावेश गर्दा वस्ती स्तरवाट आएका मागलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
१३. विकास योजना तथा पूर्वाधार कार्यक्रमलाई प्रभावकारीरूपमा संचालन गर्न कार्यान्वयन कार्ययोजना निर्माण गर्ने र सरोकारवालाहरुलाई समयमै क्षमता विकास गराउने कार्यक्रम अगाडि बढाईनेछ ।
१४. पूर्वखोलाको मर्स्यागदी क्षेत्रमा जलविद्युत उत्पादनको लागि संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

(घ) वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन मापदण्ड निर्माण गरिनेछ ।
२. वन तथा वातावरण संरक्षण कार्यलाई प्रोत्साहित गरिने छ ।
३. “एक व्यक्ति, एक विरुवा” तथा “एक घर, एक करेसावारी” कार्यक्रम लागू गरी “हरियाली पूर्वखोला” निर्माणतर्फ अग्रसरता दिईनेछ ।
४. व्यवस्थित तटबन्ध कार्यक्रममार्फत जलाधार संरक्षण तथा जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ । यसका लागि मुहान संरक्षण कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
५. नेपालको संविधाको अनुसूचि-९ बमोजिम संघ र प्रदेशसंग समन्वय गरी प्राकृतिक स्रोत साधनको परिचालन गरिनेछ ।

६. फोहर मैला व्यवस्थापनका लागि मापदण्ड निर्माण गरी बजार क्षेत्रमा ल्याण्डफिल साईटको संभाव्यता अध्ययन गरीनेछ, साथै कन्टेनर र ढलको व्यवस्थापनलाई जोड दिईनेछ।
७. “सरसफाई नै सभ्यता हो” भन्ने नारालाई सफल बनाउन सम्पूर्ण वस्ती-टोल, वडालाई खुला दिशामुक्त, पूर्ण सरसफाई क्षेत्र घोषणा गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
८. भैपरि आउने दुर्घटना, दैवीप्रकोप, तथा जलवायु परिवर्तनका कारण उत्पन्न हुन सक्ने संकटहरूलाई न्यूनीकरण गर्दै लगिने छ । यसका लागि आकस्मिक कोषको समेत व्यवस्था गरिनेछ ।
९. जोखिमयुक्त घर टहरा सुरक्षित बनाउन न्यून आय भएका अति विपन्न व्यक्तिको खरको छानो क्रमशः हटाइ जस्ता पाता अनुदान कार्यक्रमलाई संशोधनसहित निरन्तरता दिईनेछ।
१०. खोला र पहिरो नियन्त्रणका लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

(ड) संस्थागत विकास, सेवाप्रवाह र सुशासन

१. नागरिकलाई सुशासन प्रदान गर्न जनचेतनाको अभिवृद्धिका साथै राजनैतिक नेतृत्व र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यसका लागि अन्य क्षेत्रको अभ्यासलाई अध्ययन तथा अवलोकन गर्ने कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
२. जनतालाई सहज, र्सवसुलभ, छिटो छरितो सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाउने, गाउँपालिका एवं यस अन्तर्गतका सबै वडाहरूको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गराउनुका साथै अत्यावश्यक स्रोत साधनहरूको व्यवस्था गरिने छ ।
३. गाउँपालिका अन्तर्गत संचालित योजनाहरूलाई अनुगमन र मूल्याङ्कनका आधारमा प्रभावकारी र फलदायी बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
४. गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका विभिन्न संघ, संस्था निकायहरूबीच सवन्वय गरी कार्य सम्पादनमा जोड दिइने छ ।
५. प्रत्येक संस्थाहरूमा सूचना प्रविधिको विकास र विस्तार गरी अनलाइन सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यलाई व्यवस्थित गर्न सबै वडाहरूमा कम्प्युटर प्रणाली र अनलाईन प्रणाली व्यवस्थित गरिनेछ ।
७. यस क्षेत्रमा रहेका विभिन्न प्राकृतिक श्रोत तथा खानीहरूको सम्भाव्यता अध्ययन संघीय सरकार र प्रदेश सरकारका नीति अन्तर्गत रही अगाडि बढाइनेछ।
८. यस क्षेत्रको बृहत्तर विकासका लागि सम्भावनाहरूको निरन्तर खोजी गर्दै लागू गरिनेछ ।
९. यस गाउँपालिकाको विकासका लागि विगतका अनुभवहरूलाई समायोजन गरी आधुनिक वैज्ञानिक प्रविधिलाई आत्मसात गरिनेछ।
१०. यस गाउँपालिकाभित्र रहेका डाक्टर, ईन्जिनियर, शिक्षक, प्राध्यापक, नेपाल सरकारका उच्च तहका कर्मचारी(सेवारत तथा सेवानिवृत्त), कृषक, कृषिक्षेत्रका व्यवसायी, उद्योगी, व्यापारी विज्ञहरूको रोष्टर तयार

गरी त्यस्ता क्षेत्रमा हासिल भएको विषयगत विज्ञता तथा अनुभवलाई गाउँपालिकाको विकासमा परिचालन गरिनेछ ।

सभासदस्यज्यूहरू,

उपरोक्त नीतिहरूलाई कार्यान्वयन गर्न विभिन्न मापदण्ड निर्धारण गर्न आवश्यक रहेको छ। सो को लागि प्राकृतिक स्रोत परिचालन मापदण्ड, करसम्बन्धी मापदण्ड लगायत वातावरण संरक्षण, स्थानीय यातायात प्रणाली, स्थानीय ग्रामीण तथा कृषि सडक र सिंचाई, कृषि पशुपालन, पशुस्वास्थ्य, कृषि प्रसार, खानेपानी, वैकल्पिक उर्जा जलविद्युत आयोजनासम्बन्धी कानून नीति तथा मापदण्डलगायत आवश्यक नीति, कानून, कार्यविधि तथा मापदण्ड, निर्माण गर्दै लगिनेछ।

कार्यालयबाट दिईने सेवालार्ई व्यवस्थित गर्न सबै वडा कार्यालयहरूमा दिईने सेवा उल्लेख गरी नागरिक वडापत्रको विकास गरी लागु गरिनेछ। स्थानीय सेवालार्ई प्रभावकारी बनाउन कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली विकास गरिनेछ। साविकमा कार्यसम्पादन गर्दै आएका गाउँपालिका कार्यालय र वडा कार्यालयमा रहेका कर्मचारीमा सेवा सुविधामा रहेको विभेद अन्त्य गर्दै समान काममा समान सुविधा नीति अबलम्बन गरिनेछ। साथै विषयगत कार्यालय एवं ईकाईहरूलाई नेपाल सरकारको नीतिअनुसार कार्यव्यवस्थापनमा समाहित गर्दै लगिनेछ।

अन्त्यमा,

पूर्वखोला गाउँपालिकाको आ.व. २०७५।०७६ को नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउनुहुने संघसंस्था एवं महानुभावहरूलाई हार्दिक धन्वाद दिदै आगामी दिनमा समेत यस्तै सहयोगको अपेक्षा गरेको छु। यस कार्यक्रममा उपस्थित भई आफ्नोअमूल्य सुझाव दिनुहुने प्रदेश सभा सदस्य माननीय श्री नारायण प्रसाद आचार्यज्यूप्रति आभार व्यक्त गर्दछु।

कार्यक्रममा उपस्थित अन्य अतिथि महानुभावहरू एवं राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिदै प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम पारित गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछु।

भागिरथी भट्टराई

उपाध्यक्ष

मिति: २०७५।०३।१०